

Norsk Fosterhjemsforenings høringsinnspill i forhold til Representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Håbrekke, Laila Dåvøy, Rigmor Andersen Eide og Geir Jørgen Bekkevold om full fosterhjemsdekning innen 2013

Dokument 8:39 S (2010-2011)

Dato: 20.01 2011

Notat v/ Tove M S Wahlstrøm, Generalsekretær i Norsk Fosterhjemsforening

Takker for at Norsk Fosterhjemsforening får mulighet til å gi innspill i denne saken vedrørende full fosterhjemsdekning innen 2013.

Norsk Fosterhjemsforening

Norsk Fosterhjemsforening er en interesseforening uavhengig i forhold til politiske partier og trossamfunn. Foreningen ble stiftet i 1981 og har fylkesforeninger i alle fylker. Formålet er å være aktiv pådriver for å heve kvaliteten på alle plan innen fosterhjemsomsorgen (avdekker for å forbedre). For hele fosterhjemmet, fosterbarnet, fosterforeldre og deres barn.

Norsk Fosterhjemsforening er ingen fagforening.

Til representantforslaget

Norsk Fosterhjemsforening er enig med representantforslaget om full fosterhjemsdekning innen 2013, og at det er uholdbart og uakseptabelt at barn og unge må stå i kø for å få et hjem.

Forslaget nevner tung satsning på rekrutteringskampanjer.

Norsk Fosterhjemsforening forstår forslaget som følger:

- 1) Tung satsing på rekrutteringskampanjer
- 2) Sammen med det offentlige må ideelle organisasjoner komme inn å rekruttere fosterhjem.
- 3) De ideelle aktørene opplever signaler fra direktoratet om at dette ikke er ønskelig
- 4) Vridning fra institusjon til fosterhjem medfører at fosterhjem tar over mer kompliserte oppgaver. Bli barnets behov ivaretatt ved valg av det ene eller det andre tiltak, dvs fosterhjem eller institusjon. Bli valget av tiltak vurdert kontinuerlig?

- 5) Mer bruk av familieråd i barnevernet. (Samle barnets slekt- og nettverk i en situasjon hvor omsorgsovertakelse er aktuell.) Forslaget legger opp til at en plassering i slekt eller nettverk kan minske køen av barn som venter på å komme i fosterhjem og at barnet kan flytte til noen det kjenner.

Først og fremst vil Norsk Fosterhjemsforening beklage at det går politikk i en sak som burde være viktig for samfunnet på tvers av politiske partier. Bak tallene i køen for fosterhjem er det levende barn og ungdom. Deres liv er nå og de har ikke tid til å vente på St.meldinger og at de politiske partier skal bli enige.

Tung vekt på rekrutteringskampanjer

Norsk Fosterhjemsforening er enig at tung satsning på rekrutteringskampanjer må til. Men det kan ikke gå på bekostning av kvalitet. Det må gå hånd i hånd med en sterk opptrapping av fosterhjemsomsorgen.

Allerede i 2004 ligger det i retningslinjene at det skal først søkes i barnets slekt- og nettverk for om mulig finne fosterhjem der. Så dette er ikke noe nytt men barnets slekt må kartlegges i større grad enn nå. Også i et livshistorie perspektiv. En må uansett ta hensyn til barnets behov der en står ovenfor valget mellom nøytralt fosterhjem, slektsfosterhjem, institusjon eller andre tiltak.

Selv tror jeg at slekt i mye større grad bør utredes som besøkshjem for barnet. Der besteforeldre kan bare være besteforeldre og ikke innha rollen som fosterforeldre. At disse blir viktige formidler og kontakt med familien opp gjennom plasseringen er svært viktig.

Valget må alltid sees i forhold til behovet barnet har.

Behov for opptrapping for å kunne rekruttere nye fosterhjem

Både stat og kommune har uttrykt at rekruttering av fosterhjem går tungt. Besøkshjem går over til å bli fosterhjem uten at det var utgangspunktet, og andre loves rammebetingelser som kommunen ikke kan etterkomme. Det oppstår konflikt da fosterforeldre uttrykker at de føler seg lurt av systemet og at de ikke vil anbefale noen å bli fosterforeldre. Fornøyde fosterforeldre er de beste rekruttører. Vi kan komme dit, men da må vi blant annet gjøre noe raskt med rammer, oppfølging, status og holdninger.

Kommunale fosterhjem

Mer enn 80% av nåværende fosterhjem er kommunale. Storparten av disse blir betalt etter 1 KS sats som tilsvarer kr 200 per døgn i arbeidsgodtgjøring før skatt er trukket, og det skal fordeles på en hel familie. Alt du tjener over 1 G får du pensjonspoeng for, og det sier seg selv at denne betalingen ikke gir store utslag utover minstepensjon. I tillegg får de utgiftsdekning som ikke dekker de reelle utgifter til eksempelvis ferieturer, sportsutstyr ol.

Staten har lagt til rette for de statlige fosterhjem med gode avtaler og god oppfølging gjennom hele døgnet. De har fått rettigheter, som pensjonspoeng, tilleggspensjon, ferie og avlastning (liker ikke ordet og kaller det heller nettverksfamilie) Løftet som de statlige fosterhjem har fått, bør påvirke de

kommunale fosterhjem. I dag bruker fosterforeldre for mye av sin energi på økonomiske uklarheter, noe som går direkte ut over barna-, samarbeidet med barnevernet og kan ende i utilsiktet flytting. I tillegg blir fosterforeldre i for stor grad stående alene med store utfordringer. De søker forsterkningstiltak for fosterbarnet men får avslag.

Det er i dag ingen selvfølge at verken barnet/ungdommen eller fosterforeldre blir hørt før vedtak fattes. Tiltross for barnekonvensjon med mer gjelder for barnet. Det blir ikke tatt hensyn til i hverdagen men kommer mer til anvendelse der det er rettslige avgjørelser. De ber om hjelp og får det ikke. Ungdom kan i dag få ettervern men det er høyst uklart i forhold til økonomi, oppfølging og tilknytning til fosterhjem i denne perioden.

Staten må ta ansvar for at kommunene har budsjett og kvalifiserte saksbehandlere som gjør at de lovpålagte oppgaver innenfor fosterhjemsomsorgen følges, og at statens barn får et livsløp hvor deres helse og utdanning blir ivaretatt bedre enn i dag.

Det må sies at det er store forskjeller alt avhengig av den kommunen som har ansvaret for barnet. Men det er 430 kommuner i landet og de fungerer veldig forskjellig. Slik Norsk Fosterhjemsforening ser det er det for tilfeldig hvordan fosterhjem blir fulgt opp hvor det er avhengig av politisk ledelse i kommunen, kommunens økonomi, fosterforeldres evne til å forhandle på vegne av fosterbarnet og ansvarlig saksbehandler er førende for hvordan fosterbarnet blir ivaretatt.

Fosterforeldre må få tilgjengelig, kvalifisert hjelp når de trenger hjelp og nøkkelpersonen er saksbehandler i det kommunale barnevern.

Norsk Fosterhjemsforening får i dag signaler om at nye fosterforeldre ikke tar barn fra kommuner som har "dårlig rykte". Dette går ut over barna som ikke får et hjem, og der fosterhjemsomsorgen ikke fungerer, er det en direkte trussel mot rettssikkerheten til barna.

Det viser seg at både fosterbarna og fosterforeldre mangler informasjon. En informasjon som er sannferdig og konsistent. Det må sørges for at fosterbarnet vet hvorfor det er plassert og hva som skjer med foreldrene og at foreldrene blir ivaretatt.

Likeledes må ikke barna frarøves sin historie.

Her foreslår Norsk Fosterhjemsforening at fosterforeldres KS sats økes med 1 KS slik at de selv kan kjøpe pensjonsforsikring, forsikring for fosterbarnet og forsikring i de 16 dagene de står uten sykepengene. Det vil løse mye av unødvendige spm ang økonomi.

Langsiktig, helhetlig, og forutsigbar omsorg

Dersom en skal sikre et barn en stabil og forutsigbart tiltak må det tenkes langsiktig. Stabile, kvalifiserte saksbehandlere og tilsynsførere er en forutsetning. De som skal arbeide innenfor feltet må ha tid, kompetanse og færre saker. Fosterhjemsomsorg er utfordrende og krevende. Allerede i plasseringen må forbygging settes inn slik at en unngår skjevutvikling.

En fosterbarnspakke bør være klar før plasseringen skjer, hvor tilsyn, forventet individuell oppfølging, kurs/opplæring, økonomi og omsorgsplan er på plass. Individuell oppfølging gjennom hele plasseringen er viktig. I "gode og onde dager" men ekstra i faser vi vet kommer, alle overganger fra barnehage/skole, barneskole/ungdomsskole, ung-/ videregående og inn i ettervern hvor det må bli

klare rammebetingelser for fosterhjemmet og ikke avhengig av hvilken kommune fosterhjemmet har oppdrag fra.

Fosterhjemsomsorgen er et komplisert område som i dag ikke får nok oppmerksomhet.

Offentlig eller privat/ideell rekrutteringsaktører?

Hvem som rekrutterer vil vi ikke uttale oss om så lenge fosterfamiliene som blir rekruttert er forberedt ved kursing og samtaler, og er kvalifisert til å ta oppgaven, og det dekker barnets behov. Buf etat rekrutterer i dag fosterhjem hvor de også gjennomgår et Pride kurs. De gir en generell godkjenning av fosterhjemmet. Alle fosterforeldre går ikke gjennom denne type kurs men da barnet skal plasseres må det kommunale barnevernet godkjenne fosterhjemmet for et spesielt barn. Det betyr at det kommunale barnevernet skal egentlig være kontrollen av at fosterforeldre er skikket til å motta et barn uavhengig om det er det offentlige eller idelle organisasjoner som har rekruttert.

I utgangspunktet er det det offentlige som har ansvar for et barn som er under omsorg og da burde det offentlige ha det fulle ansvar fra rekruttering, matching, plassering, oppfølging gjennom hele plasseringsperioden. Men på verken kommunalt eller statlig plan klarer de oppgaven godt nok i forhold til de barna det gjelder. Og da må flere aktører inn for å unngå at barn står i kø for et hjem. I forslaget blir det nevnt spesifikt Kirkens Sosialtjeneste og Frelsesarmeen. Dette er to kristelige organisasjoner og det blir utfordringen til det kommunale barnevernet dersom det er rekruttert fosterhjem ut fra et spesielt livssyn.

Kanskje det offentlige må få konkurranse for å bli bedre? Kanskje det kan være med på å øke status og bedre vilkårene for fosterbarn og fosterfamilien generelt?

Per i dag har Norsk Fosterhjemsforening erfaring av at fosterbarn og fosterforeldre er svært godt fornøyd der de private aktører har hatt ansvar for oppfølging.

Institusjon versus fosterhjem

Det kan oppfattes at kommunen står ovenfor et enten eller i valg av fosterhjem eller institusjon. Hovedmålet her er barnets behov hvorvidt det er en institusjonsplass, beredskapshjem, familiehjem, forsterket fosterhjem, vanlig hjem eller valg av slektsfosterhjem. Det viktige er at det bygges opp differensierte tiltak.

Norsk Fosterhjemsforening er enig i pkt 1 med tung satsning på rekrutteringskampanjer. Det er uttrykt problemer både på statlig og kommunalt hold å få tak i nok fosterforeldre. Det er spørreskjemaer som er sendt rundt og det er snakk om å bruke tidligere fosterforeldre. Norsk Fosterhjemsforening har i møter med departement, KS, i media i høringer i Stortinget osv belyst en del av utfordringene innenfor fosterhjemsomsorgen. Kanskje noe av dette arbeidet har gjort at fosterhjemsomsorgen i dag er på dagsorden, her, i departementet, innen forskning for å nevne noen.

Utfordringer som Norsk Fosterhjemsforening vil peke på er uansett massiv rekrutteringskampanjer, vil det fremover bli store utfordringer å få tak i nye fosterhjem dersom en ikke gjøres noe radikalt innen omsorgen. Her er også en utfordring å beholde nåværende fosterforeldre.